

F. t. l. om vandforsyning.

rimelige og forsvarlige, vil kunne skabe usikkerhed for andre kommuners og amters dispositioner og dermed være til skade for udviklingen i området som helhed.

Til § 18.

Efter den gældende lov kræves der som hovedregel tilladelse efter loven til indvinding af grundvand og overfladevand, jfr. lovens §§ 12, 13 og 36. Der gælder dog forskellige undtagelser herfra.

For det første har en grundejer, hvor ikke andet er bestemt, en almindelig ret til *begrænset indvinding af grundvand på egen grund*, jfr. lovens § 11, stk. 1.

For det andet følger det af den gældende lovs § 36, stk. 1, sammenholdt med vandløbslovens §§ 38-49, at *indvinding af overfladevand til brug for vandingsanlæg og dambrug* ikke kræver tilladelse efter vandforsyningsloven, men derimod efter reglerne i vandløbsloven. Tilladelsen meddeles som hovedregel af en landvæsensret, men amtsvandinspektøren kan dog meddele de til vandløbet grænsende ejendomme ret til vanding af egne jorder, for så vidt dette kan ske uden skadelig forringelse af vandløbets vandføring.

For det tredje består der efter den gældende lovs § 36, stk. 1, sammenholdt med vandløbslovens § 3, stk. 3, en almindelig ret til at benytte *overfladevand til brug i husholdning og almindeligt landbrug og til næringsbrug i ringe omfang*.

Bestemmelsen om *grundejerens almindelige ret til begrænset indvinding af grundvand* fandtes første gang i loven af 1926. Bestemmelsen blev betragtet som en naturlig konsekvens af ejendomsretten, men havde dog også det praktiske formål at spare grundejerne og landvæsenskommissionerne for udgifterne og besværet ved en række sager, hvis udfald måtte anses for givet. I tiden siden 1926 er der foretaget adskillige indgreb i retten.

Normalsundhedsvedtægten for landkommuner af 1948 indeholdt en bestemmelse om, at ingen brønd til husbrug måtte anlægges, forinden sundhedskommissionen havde godkendt dens beliggenhed og indretning. Den gældende lov indeholder i § 11, stk. 2, jfr. § 9, stk. 1, en tilsvarende regel.

Ud over denne godkendelsesregel, som i princippet opretholdt grundejerens almindelige ret til egen vandforsyning, skete der efterhånden en række egentlige indgreb i retten.

Det har hele tiden været klart, at grundejerens anlæg kan forbydes, hvis det er sundhedsfarligt, eller hvis der er nærliggende fare for, at det vil blive sundhedsfarligt, jfr. den gældende lovs § 50 og § 11, stk. 2.

En praktisk indskrænkning i grundejerens frie indvindingsret skete omkring 1960 i udstykningsområder – specielt sommerhusudstykningsområder – idet det kunne være en betingelse for bebyggelse, at ejendommen aftog vand fra områdets vandværk. Ordningen byggede i mange år på vilkår i skøderne, men vandværkstilslutning kan nu i sådanne tilfælde kræves med hjemmel i en lokalplan, jfr. § 18, stk. 1, nr. 11, i lov nr. 287 af 26. juni 1975 om kommuneplanlægning.

Yderligere indskrænkninger skete ved loven af 1969. Lovens § 19, stk. 2, gav mulighed for at tvinge grundejerne ind under en vandværksforsyning i områder, der er ramt af en almindelig sænkning af grundvandsstanden som følge af et stort vandforsyningsanlægs indvinding, hvis en fælles afhjælpning måtte betragtes som det mest hensigtsmæssige. Lovens § 25 gav mulighed for at tvinge grundejere ind under vandværksforsyning ud fra »en samlet hygiejnisk vurdering«, og lovens § 51 gav mulighed for at pålægge grundejere at yde bidrag til vandforsyningsledninger, der var lagt ud for deres ejendomme, selv om grundejerne ønskede at beholde egen vandforsyning.

Ved ændringsloven af 1973 skete der yderligere indgreb i grundejerens frie indvindingsret. For det første blev området for § 25 udvidet, idet bestemmelsen i dag kan anvendes ud fra »en samlet vurdering«, og i § 11, stk. 2, blev det fastsat, at kommunalbestyrelsen kan forbyde, at en grundejer opretter eget vandforsyningsanlæg, hvis »vandforsyningsforholdene i kommunen gør det ønskeligt«, d.v.s. hvis grundejeren har rimelig mulighed for at opnå tilslutning til et vandværk.

Efter det foreliggende lovforslag vil der bl. a. som følge af EF-direktiver være mulighed for at skærpe kravene til vandkvalitet, hvilket også vil betyde en indskrænkning af grundejerens ret til eget vandforsyningsanlæg.

Det er miljøministeriets opfattelse, at der herefter på så mange punkter er sket indgreb i grundejerens ret til begrænset indvinding af grundvand, at det vil være naturligt at fastslå, at der kræves tilladelse til enhver indvinding af grundvand. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 19.

Beføjelsen til at give tilladelse til *indvinding af overfladevand til vandingsanlæg og dambrug* foreslås overført fra landvæsensretterne (amtsvandinspektøren) til amtsrådene (hovedstadsrådet), der skal behandle sagerne efter vandforsyningslovens regler. På grund af svingende vandføring kan vandløbene i perioder være meget sårbare over for indvinding af overfladevand, og spørgsmålet om